

Međunarodno istraživanje građanskoga odgoja i obrazovanja ICCS 2016

PREGLED ISTRAŽIVANJA

Priredili:

Ralph Carstens (IEA DPC) i Wolfram Schulz (ACER)

Sadržaj

1.	Pozadina i svrha istraživanja	3
2.	Opći okvir istraživanja	6
2.1.	Okvir ICCS istraživanja	6
2.2.	Razvoj i unapređenje ciklusa istraživanja 2016. godine	7
2.3.	Regionalni/tematski moduli	8
2.4.	ICCS na razini srednjoškolskoga obrazovanja	9
3.	Mjerni instrumenti	10
3.1.	Proces razvoja mjernih instrumenata	10
3.2.	Razvoj ispita znanja	11
3.3.	Razvoj upitnika	11
4.	Dokumenti i izvješća	15
5.	Koordinacija projekta	15
6.	Predloženi vremenski okvir	17

1. Pozadina i svrha istraživanja

1. Sveobuhvatna svrha Međunarodnoga istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja (ICCS) jest u različitim zemljama istražiti načine na koje su mladi ljudi spremni preuzeti ulogu građana u 21. stoljeću. Slijedeći tu svrhu, prvim ICCS istraživanjem 2009. godine prikupljeni su podatci i izvijestilo se o postignućima učenika u ispitu konceptualnoga znanja i razumijevanja aspekata povezanih s građanskim odgojem i obrazovanjem. Prikupljali su se i analizirali podatci o vrijednostima, stavovima, ponašanjima i namjerama učenika koji se odnose na aspekte građanskoga odgoja i obrazovanja. ICCS istraživanje iz 2009. godine temeljeno je na IEA istraživanjima građanskoga odgoja i obrazovanja, posebice na CIVED istraživanju provedenome 1999. godine i predstavlja temeljno istraživanje za buduće procjene ovoga područja učenja. Rezultati toga istraživanja objavljeni su u različitim publikacijama (glavnim izvješćima, regionalnim izvješćima, enciklopediji i tehničkome izvješću). Svi podatci nalaze se u bogatoj međunarodnoj bazi uz koju je objavljen i korisnički vodič, a što je rezultiralo brojnim sekundarnim publikacijama u zemljama koje su sudjelovale u projektu.

2. U ovome dokumentu prikazan je drugi istraživački ciklus – ICCS 2016 i u njemu se ističu potreba za nastavkom istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja i zanimanje za uspostavu redovitih međunarodnih procjena građanskoga odgoja i obrazovanja. To će istraživanje odgovoriti na postojeće i nove izazove u obrazovanju mladih ljudi diljem svijeta u kontekstima demokracije i građanske participacije koji se i dalje znatno mijenjaju. To će istraživanje omogućiti i mjerenje promjena od 2009. do 2016. godine i procjenu dodatnih aspekata građanskoga odgoja i obrazovanja, posebice onih koji se odnose na nedavna zbivanja u velikome broju zemalja i na globalnoj razini.

3. Ključna **istraživačka pitanja** ICCS-a 2016 odnose se na znanja učenika o području građanstva, na njihovu volju da se uključe u građanska pitanja, na njihove stavove povezane s građanskim pitanjima i na širi kontekst tema iz područja građanstva. Neka od ključnih istraživačkih pitanja su slična i usklađena s pitanjima oblikovanim u ICCS-u 2009, ali su sada organizirana drugačije. Svako opće istraživačko pitanje (IP) podrazumijeva podskup specifičnih istraživačkih pitanja koja su predmet ICCS-a 2016.

- **1. IP: Kako se građanski odgoj i obrazovanje provodi u zemljama sudionicama?**

Ovo istraživačko pitanje bavi se nacionalnim kontekstom građanskoga odgoja i obrazovanja i uključuje sljedeća specifična istraživačka pitanja:

- *Koji su ciljevi i načela građanskoga odgoja i obrazovanja u svakoj zemlji sudionici?*
Analize će biti usmjerene na podatke iz istraživanja nacionalnoga konteksta i objavljenih izvora o pozadini i ciljevima nastavnih planova i programa građanskoga odgoja i obrazovanja u zemljama sudionicama.
- *U okviru kojih kurikularnih pristupa zemlje sudionice provode građanski odgoj i obrazovanje?*
Analize će biti usmjerene na različite vrste građanskoga odgoja i obrazovanja koji se provodi u zemljama sudionicama, a moći će se temeljiti i na istraživanju nacionalnoga konteksta i na objavljenim izvorima i istraživanjima u školama.

- *Koje izmjene i/ili razvoj u građanskome odgoju i obrazovanju možemo primijetiti u odnosu na 2009. godinu?*
Analize će uključivati samo podatke prikupljene u zemljama koje sudjeluju u obama ciklusima ICCS-a i usredotočiti se na reforme i promjene u nacionalnim kontekstima građanskoga odgoja i obrazovanja.
- **2. IP: Koji je opseg i razlika u znanjima učenika iz područja građanstva unutar i između zemalja sudionica?** Analize koje odgovaraju na ovo istraživačko pitanje će se primarno usredotočiti na podatke prikupljene na temelju ispitnih knjižica učenika i obuhvaćat će sljedeća specifična istraživačka pitanja:
 - *Postoje li razlike u znanjima iz područja građanstva povezane s karakteristikama učenika i pozadinskim varijablama?* Ovim će se analizama istražiti utjecaj spola, socioekonomskih pokazatelja i drugih pozadinskih varijabla na znanja učenika iz područja građanstva.
 - *Koji kontekstualni čimbenici objašnjavaju razlike u znanju učenika iz područja građanstva?* Analizama će se proučiti odnos između kontekstualnih varijabla na različitim razinama i varijacijama u znanju učenika iz područja građanstva.
 - *Kakve su se promjene u znanju iz područja građanstva dogodile od 2009. godine?* Ove će analize biti ograničene na one zemlje koje sudjeluju u obama ciklusima ICCS-a jer zahtijevaju usporedive mjere znanja iz područja građanstva tijekom vremena.
- **3. IP: Koji je opseg angažmana učenika u različitim društvenim područjima i koji su čimbenici unutar ili između zemalja s njim povezani?** Ovo se istraživačko pitanje odnosi na pokazatelje angažmana učenika i obuhvaća sljedeća specifična istraživačka pitanja:
 - *Koji je opseg i razlika u građanskome sudjelovanju učenika unutar i izvan škole?* Analize će se usredotočiti na odgovore učenika o prošloj i trenutačnoj uključenosti u aktivnosti povezane s građanstvom.
 - *Koja uvjerenja imaju učenici o vlastitoj sposobnosti za uključivanjem i o vrijednosti građanskoga sudjelovanja?* Analize će se usredotočiti na percepcije učenika o njihovu građanskome angažmanu.
 - *Koja su očekivanja učenika o njihovu građanskome i političkome sudjelovanju u budućnosti?* Analize će se odnositi na namjeravana ponašanja učenika vezana uz različite oblike građanske ili političke participacije.
 - *Koje se promjene u angažmanu učenika mogu primijetiti u odnosu na 2009. godinu?* Analize će se odnositi na podatke zemalja koje sudjeluju u obama ciklusima ICCS-a i na pokazatelje angažmana ispitivane u obama ciklusima istraživanja.

- **4. IP: Kakvi su stavovi učenika u zemljama sudionicama o važnim građanskim problemima modernoga društva i koji čimbenici utječu na razlike među njima?** Ovo se istraživačko pitanje odnosi na mjerenje različitih afektivnih dimenzija kod učenika i obuhvaća sljedeća specifična istraživačka pitanja:
 - *Koje stavove imaju učenici prema građanskim institucijama i društvu?* Analize će se odnositi na percepciju učenika o društvu u cjelini, njegovim pravilima i institucijama.
 - *Kakva su uvjerenja učenika o važnosti različitih načela na kojima počiva društvo?* Analize će se usredotočiti na uvjerenja učenika o demokraciji, građanstvu i različitosti.
 - *Koje su percepcije učenika o društvenoj koheziji i različitosti u njihovim zajednicama i društvu u kojemu žive?* Analize će se odnositi na osjećaj identiteta učenika unutar njihove zajednice i na povezanost s drugima u društvu.
 - *Koje se promjene u uvjerenjima učenika mogu primijetiti u odnosu na 2009. godinu?* Analize će sadržavati samo podatke iz zemalja koje sudjeluju u obama ciklusima ICCS-a i afektivno-bihevioralne mjere ispitivane u obama ciklusima istraživanja.

- **5. IP: Kako je organiziran školski kontekst u zemljama sudionicama s obzirom na građanski odgoj i obrazovanje i koja je njegova povezanost s ishodima učenja?** Ovo se istraživačko pitanje odnosi na načine na koje škole u kontekstu svoje zajednice osiguravaju poučavanje građanskoga odgoja i obrazovanja i obuhvaća sljedeća specifična istraživačka pitanja:
 - *Kakvi su opći pristupi građanskomu odgoju i obrazovanju, kurikulumu i/ili strukturi sadržaja programa te njegovoj provedbi?*
 - *U kojoj mjeri škole u zemljama sudionicama provode participativne procese koji omogućuju građanski angažman?* Analize će se primarno usmjeriti na indikatore školskoga ozračja za građanski angažman prikupljene upitnicima za učitelje i ravnatelje (o školi).
 - *U kojoj mjeri škole i zajednice surađuju kako bi potakle građanski angažman i učenje kod učenika?* Analize će se primarno usmjeriti na indikatore školske interakcije s njihovom lokalnom zajednicom i na mogućnosti za aktivno građansko sudjelovanje učenika prikupljene upitnicima za učitelje i ravnatelje (o školi).
 - *Kako ravnatelji i učitelji percipiraju ulogu građanskoga odgoja i obrazovanja diljem zemalja sudionica?* Analizama će se utvrditi kako učitelji i ravnatelji doživljavaju ulogu škole i učitelja u pripremi mladih za građanstvo.

4. Osnovni parametri istraživanja usporedivi su s parametrima korištenima u ICCS-u 2009. Ciljana skupina su učenici osmoga razreda (ili ekvivalent toj dobi učenika). Škole, po jedan cjeloviti razredni odjel i 15 učitelja, odabiru se prema metodi odabira uzorka uz vjerojatnosti proporcionalne veličini skupine (PPS = *Probability Proportional to Size sampling*).

2. Opći okvir istraživanja

2.1. Okvir ICCS istraživanja

5. Iako se opća struktura okvira istraživanja uspostavljenoga 2009. godine želi zadržati kako bi se osigurala usporedivost između različitih ciklusa, sada se predlažu i određene promjene. Okvir građanskoga odgoja i obrazovanja organiziran je:

- kroz četiri sadržajne dimenzije
- kroz dvije afektivno-bihevioralne dimenzije (četiri u okviru ciklusa iz 2009. godine)
- kroz dvije kognitivne dimenzije.

6. Četiri sadržajne dimenzije su *civilno društvo i sustav, građanska načela, sudjelovanje građana i građanski identiteti*. Svaka od tih sadržajnih dimenzija sadržava niz poddimenzija sastavljenih od elemenata koje nazivamo *aspektima i ključnim pojmovima*.

7. Dvije afektivno-bihevioralne dimenzije u predloženome okviru su *stavovi i namjere ponašanja*. *Stavovi* se odnose na stanja uma ili osjećaje o idejama, osobama, objektima, događajima, situacijama i/ili odnosima. Trajniji stavovi u okviru ICCS-a 2009 označeni su kao *vrijednosti vjerovanja*, ali s obzirom na poteškoće u razlikovanju tih dviju vrsta stavova (posebice u dobi učenika koji su ciljana populacija ICCS-a), u ICCS-u 2016 predlaže se da te vrijednosti budu dio iste afektivno-bihevioralne dimenzije. *Namjeravana ponašanja* odnose se na očekivano buduće građansko djelovanje, a uključuju konstrukte poput spremnosti na sudjelovanje u raznim oblicima građanskoga prosvjeda, predviđanje buduće političke participacije u odrasloj dobi i predviđanje budućega sudjelovanja u građanskim aktivnostima. Okvir ICCS istraživanja 2009. godine također je uključivao *ponašanja* koja su održavala sadašnje ili prošlo sudjelovanje u građanskim aktivnostima u školi ili u široj zajednici također definirana kao kontekstualne varijable. Predlaže se tretirati ih kao dio kontekstualnoga okvira i u istraživanju 2016. godine.

8. Dva kognitivna procesa uključena u okvir ICCS istraživanja 2009. godine su *znanje i primjena*. U istraživanju 2009. godine druga kognitivna dimenzija nazvana je *razumijevanje i analiza*, a u novome okviru 2016. godine predloženo je da se zove *razumijevanje i primjena (znanja)*. *Znanje* se odnosi na naučene informacije iz građanskoga odgoja i obrazovanja kojima se učenici služe tijekom kognitivnih procesa razumijevanja svakodnevnih pitanja iz područja građanstva. *Razumijevanje i primjena* odnose se na načine na koje se učenici koriste informacijama iz građanskoga odgoja i obrazovanja za donošenje zaključaka koji obično uključuju integraciju više perspektiva relevantnih za različite koncepte i primjenjivih u različitim kontekstima.

9. Kontekstualni okvir ICCS istraživanja 2009. godine obuhvatio je različite kontekste u kojima se uči o temama iz područja građanstva. Pretpostavlja se da su ishodi učenja građanskoga odgoja i obrazovanja pod utjecajem širih zajednica (lokalne, regionalne, nacionalne, nadnacionalne), škole i učionice (pruženihi uputa, doživljaja školske kulture i općenito školskoga okruženja), obiteljskoga okruženja (izravne obiteljske pozadine i društvene izvanškolske okoline) te pojedinačnih karakteristika (koje oblikuju način na koji su učenici reagirali na učenje građanskoga odgoja i obrazovanja). U kontekstualnome okviru se također razlikuju kontekstualne varijable koje su prethodile (npr. povijesni čimbenici i politike koji oblikuju poučavanje) i varijable koje se odnose na procese učenja (npr. percepcije učenika o otvorenosti ozračja za raspravu o građanskim pitanjima u učionici).

2.2. Razvoj i unapređenje ciklusa istraživanja 2016. godine

10. U središtu ponovnog razmatranja okvira istraživanja jest utvrditi jesu li širina i organizacija sadržaja, opisani okvirom iz 2009. godine, (još uvijek) dostatni za istraživanje u 2016. godini. Izmjene okvira istraživanja trebaju uzeti u obzir one aspekte povezane s aktualnim promjenama koje će se moći istražiti 2016. godine te u isto vrijeme zadržati pouzdano i precizno mjerenje trendova kada je riječ o kognitivnim procjenama i konstrukciji upitnika.

11. U proces razvoja i poboljšanja okvira ICCS istraživanja trebaju biti uključeni svi dionici, odnosno konzorcij partnera, projektni savjetodavni odbor, stručni savjetnici i zemlje sudionice koje zastupaju nacionalni koordinatori. Pregled i poboljšanje okvira je iterativan proces koji će se odvijati u fazama sve do završetka – odabira završnih sadržaja nakon probnoga ispitivanja. Nadalje, to će uključivati pregled literature iz područja koja su važna za građanski odgoj i obrazovanje.

12. Trenutačno je započelo revidiranje i proširenje okvira iz 2009. godine u pojedinim pravcima uslijed novih izazova i promjena. Cilj je zadržati postojeće dimenzije, poddimenzije, aspekte i koncepte, ali i dodati, proširiti, revidirati ili ponovno odrediti prioritete kada je to potrebno kako bi se zadržao okvir koji će biti „usmjeren prema naprijed” i relevantan za 2016. godinu. Trenutačni rad odnosi se na sljedećih **pet područja**:

1. važnost održivoga razvoja u građanskome odgoju i obrazovanju
2. ekonomsku svijest kao aspekt građanstva
3. ulogu morala u građanskome odgoju i obrazovanju
4. društvene interakcije u školi
5. korištenje novih društvenih medija u građanskome angažmanu.

13. S tim ciljem i kako bi se najbolje iskoristilo raspoloživo vrijeme, djelatnici projekta i stručni savjetnici izradili su elaborate za svako od pet područja u veljači i ožujku 2013. godine. Dokumenti za raspravu oslanjaju se na relevantnu znanstvenu literaturu kako bi se pobliže definirala područja rada u kontekstu građanskoga odgoja i obrazovanja (i ICCS-a). Potom se u njima opisuju načini na koje su područja rada predstavljena u postojećemu ICCS okviru istraživanja iz 2009. godine i mjernim instrumentima (ako je primjenjivo) te se preporučuje kako poboljšana područja integrirati u ICCS 2016.

14. U skladu s tim stručnjaci odgovorni za nacionalnu provedbu istraživanja 2009. godine u svojim zemljama i odabrani savjetnici¹ pozvani su da pregledaju okvir iz 2009. godine i ciljane dokumente za područja u kojima su predložena poboljšanja i proširenja tijekom ožujka i travnja. Ti su dokumenti potom revidirani i ispravljeni kako bi bili spremni za prezentaciju i kako bi ih zemlje sudionice ICCS-a 2016 komentirale na nadolazećemu sastanku. Rezultati, ključne povratne informacije, preporuke i određivanje prioriteta koji su dobiveni tijekom konzultacija u travnju bit će predstavljeni i raspravljeni s predstavnicima zemalja u Hamburgu.

15. Također, moguće je razmotriti i promjene u upitnicima za učitelje i ravnatelje (o školi). Konkretno, upitnici za učitelje trebaju se baviti pitanjima koja su važna svim učiteljima u

¹ Preliminarna projektna savjetodavna skupina (Pre-PAC) stvorena je u ožujku 2013. godine. Članovi te skupine bili su: Judith Torney-Purta (University of Maryland, USA), Wiel Veugelers (University of Humanistic Studies, the Netherlands), Enrique Chaux (Universidad de los Andes, Colombia), David Grossmann (East-West Center Honolulu, USA), Helen Haste (Harvard University, USA) i Erik Amnå (Örebro University, Sweden).

školi, a aspekte specifične za nastavu građanskoga odgoja i obrazovanja treba razvijati kao dio izbornoga ispitivanja učitelja predmeta bliskih građanskomu odgoju i obrazovanju. Teme poput vođenja škole ili nastavne prakse predmeta bliskih građanskomu odgoju i obrazovanju mogu biti dodatni aspekti ICCS-a 2016. Opsežni pregled literature o školskome kontekstu i rezultati ICCS-a 2009 upotrebljavat će se za određivanje tema koje treba uključiti u kontekstualne upitnike za ravnatelje i učitelje.

2.3. Regionalni/tematski moduli

16. Osnivanje regionalnih modula ključno je obilježje ICCS-a 2009. To je omogućilo zemljama zajedničke geografske/kulturne regije razvijanje dodatnih kognitivnih zadataka i pitanja u upitnicima osmišljenima za mjerenje određenih aspekata građanskoga odgoja i obrazovanja koji su procijenjeni iznimno relevantnima za pojedinu regiju, a nisu bili dijelom međunarodnih instrumenata. Regionalni instrumenti dani su učenicima neposredno nakon popunjavanja međunarodnoga ispita i upitnika.

17. U ICCS-u 2016 planirano je uspostaviti regionalne module kao i u ICCS-u 2009. Očekuje se uspostavljanje barem **europskoga i latinoameričkoga** modula pod uvjetom da ih sufinanciraju Europska komisija (za europske zemlje) i Inter-American Development banka ili drugi potencijalni donatori (za zemlje Latinske Amerike). Pretpostavka je da će biti dovoljno zainteresiranih zemalja iz Azije kako bi se proveo i azijski modul u ICCS-u 2016.

- U ICCS-u 2009 **europski** regionalni modul osnovale su 24 zemlje regije. Razvijen je regionalni mjerni instrument za učenike koji se sastoji od dvanaestominutne procjene kognitivnih znanja učenika o institucijama Europske unije, zakonima i politikama te euro valuti i sedamnaestominutni upitnik za mjerenje stavova i angažmana povezanih s europskim identitetom, integracijom i učenjem jezika.
- U ICCS-u 2009 **latinoamerički** regionalni modul osnovalo je svih šest zemalja regije. Regionalni mjerni instrument osmišljen je u skladu s regionalnim okvirom istraživanja i povezan je s međunarodnim istraživanjem, no u njemu su identificirani elementi za koje se smatra da su posebno važni za regiju. U svakoj od tih dimenzija radna je skupina utvrdila tri opće teme: *miran suživot*, *demokratsko sudjelovanje* i *različitosti*. U završnome su obliku regionalni instrumenti uključivali 16 kognitivnih ispitnih zadataka i 74 pitanja u popratnome upitniku. Predviđeno vrijeme provedbe svakoga dijela toga instrumenta je 15 minuta, a ukupno vrijeme je 30 minuta.
- U ICCS-u 2009 **azijski** regionalni modul osnovalo je svih pet zemalja regije. Regionalni mjerni instrument za učenike uključivao je pitanja o percepciji učenika o vlasti, pravima, identitetu, građanstvu, kulturi i javnim službama u Aziji.

18. Razmatranja se odnose i na pitanje treba li modularni sadržaj i materijale izričito uskladiti s određenim zajedničkim zemljopisnim ili kulturnim kontekstom, što bi se moglo ocijeniti previše stereotipnim ili ih treba otvoriti prema širim skupinama zemalja koje dijele određene interese i izazove. Razvoj regionalnih ili tematskih modula u skladu s tim može obuhvatiti nove sadržaje i područja koja možda nisu prigodna ili dovoljno zanimljiva za uključivanje u temelje međunarodnoga okvira i instrumenata istraživanja (popis novih područja i poboljšanja pogledati u prethodnim poglavljima).

19. Zbog neizvjesnosti oko sudjelovanja zemalja ili kašnjenja u donošenju odluka razvoj regionalnih modula u ICCS-u 2009 započeo je relativno kasno. To je uzrokovalo probleme s pravodobnom izradom regionalnih instrumenata. Broj modula koji se mogu implementirati u

ICCS 2016 ovisit će o broju uključenih zemalja, što u ovome trenutku još uvijek nije poznato. Također, proširenje okvira istraživanja na moguće regionalne ili tematske module mora biti usklađeno s vremenikom razvoja temeljnoga okvira kako bi se mogli izraditi dovoljno kvalitetni instrumenti prije probnoga ispitivanja koje započinje 2014. godine. U tome bi smislu rasprave i proizišli dokumenti trebali u završnici predložiti teme regionalnih modula te razjasniti njihovu povezanost s općim okvirom ICCS-a. Zasad je Upravni odbor ICCS-a 2016 pristao kao polazište upotrebljavati materijale i okvire ICCS-a 2009 zajedno s preporukama za poboljšanje, što je temelj rasprave na prvome sastanku nacionalnih koordinatora istraživanja.

20. Potrebno je sazvati stručne skupine za svaki regionalni modul, no očekuje se kako će donošenje konačnih odluka o sudjelovanju zemalja u ICCS-u 2016 najvjerojatnije odgoditi odluke o izvedivosti pojedinoga regionalnog modula. Prethodno se razmotrilo i određivanje jednoga stručnjaka u građanskome odgoju i obrazovanju za svaki od predviđenih regionalnih modula, čija će uloga biti pružiti pomoć u osmišljavanju regionalnih okvira istraživanja.

21. Interes za sudjelovanje u dodatnim modulima procjenjivat će se na prvome sastanku nacionalnih koordinatora istraživanja pa je pokretanje tih modula u tome trenutku vrlo važno za njihov uspjeh. Moguće je uspostaviti i druge regionalne module, ovisno o sudjelovanju zemalja u ICCS-u 2016. Odgovarajući nacionalni centri bi u regijama koje imaju dovoljan broj zemalja trebali započeti osnivanje regionalnih modula u najranijoj mogućoj fazi istraživanja.

2.4. ICCS na razini srednjoškolskoga obrazovanja

22. Više zemalja izrazilo je interes za razvoj ICCS-a 2016 na srednjoškolskoj razini. Rana razmatranja ukazivala su na mogućnost izrade isključivo instrumenata za učenike (ispita i upitnika) ciljane populacije u 11. razredu (ili njezinu ekvivalentu). U ispitu bi se vjerojatno kombinirali novi zadatci koji ispituju sofisticiranija znanja i razumijevanje od trenutačnih zadataka s nizom vertikalno povezanih zadataka (od 8. razreda do završnih razreda srednje škole) proizišlih iz postojećih zadataka za 8. razred. Upitnici mogu uključivati isti ili sličan materijal kao i upitnik za 8. razred, ali i dodatna pitanja koja se bave temama primjerenima percepcijama građanskoga odgoja i obrazovanja i aktivnostima srednjoškolskih učenika. Predloženo je da se ne uključuje upitnik za učitelje za ispitivanje na srednjoškolskoj razini.

23. Bilo koji oblik istraživanja na srednjoškolskoj razini značio bi dodatne troškove sudjelovanja za zemlje sudionice, a trenutačno se procjenjuje da bi oni iznosili 2/3 osnovne članarine ICCS-a 2016. Ta se mogućnost može dalje razvijati samo ako je dovoljan broj zemalja spreman sudjelovati i podijeliti povezane troškove. Na prvome sastanku nacionalnih koordinatora istraživanja treba se utvrditi koliki interes zemalja postoji kako bi se donijele odluke o pravodobnome početku razvoja okvira istraživanja, mjernih instrumenata i uzorkovanja.

3. Mjerni instrumenti

24. Dizajn mjernih instrumenata bit će sličan dizajnu korištenomu u ICILS-u 2009.

Dizajn uključuje:

- ispitnu knjižicu za učenike (45 minuta po učeniku, rotirajući dizajn, ukupno oko 80 zadataka, uglavnom pitanja višestrukoga izbora s malim brojem otvorenih pitanja s kratkim odgovorima)
- upitnik za učenike (40 minuta)
- regionalni upitnik za učenike (oko 30 minuta)
- upitnik (o školi) za ravnatelje (oko 30 minuta)
- upitnik za učitelje (oko 30 minuta)
- upitnik o nacionalnome kontekstu (popunjavaju ga *online* djelatnici nacionalnih centara na temelju nacionalne ekspertize građanskoga odgoja i obrazovanja).

3.1. Proces razvoja mjernih instrumenata

25. Primarni ciljevi procesa razvoja instrumenata su stvoriti mjerne instrumente:

- koji nedvosmisleno odražavaju dogovoreni okvir istraživanja
- koji posjeduju najvišu tehničku i psihometrijsku kvalitetu
- koji imaju potencijal za prikupljanje podataka o ključnim istraživačkim pitanjima.

26. Institucija odgovorna za izradu instrumenata koordinirat će postupak razvoja instrumenata i surađivat će s primjerenim partnerskim institucijama te nacionalnim koordinatorima istraživanja i drugim stručnjacima. Proces razvoja instrumenta također treba omogućiti doprinos zemalja sudionica i stručnjaka. Svi dionici ICCS-a 2016 – međunarodni projektni djelatnici, PAC, nacionalni koordinatori istraživanja i drugi mogući stručni savjetnici – imat će ključnu ulogu u konačnome odabiru instrumenata.

27. Predviđene su sljedeće faze razvoja instrumenata i istraživačkoga okvira:

- **1. faza: Početni razvoj i prvi sastanak nacionalnih koordinatora istraživanja**
Početna faza razvoja instrumenta odvijat će se paralelno s procesom poboljšavanja i daljnjega razvoja postojećega okvira istraživanja iz 2009. godine. Na prvome sastanku međunarodni projektni djelatnici razgovarat će s nacionalnim koordinatorima istraživanja o svojim shvaćanjima pokrivenosti i širine konceptualnoga okvira i početnim idejama za izradu zadataka. Uz to će sudionicima biti ponuđena radionica izrade ispitnih zadataka.
- **2. faza: Razvoj materijala**
Glavna faza razvoja ispitnih zadataka i pitanja za upitnike počet će čim bude dostupan revidirani nacrt okvira istraživanja (nedugo nakon prvoga sastanka nacionalnih koordinatora istraživanja u lipnju 2013. godine). Očekuje se da će većinu materijala ICCS-a 2016 izraditi međunarodni projektni djelatnici u ACER-u, LPS-u i DPC-u. Međunarodni razvojni tim poticat će nacionalne koordinate istraživanja da dostave ispitne zadatke i svoje prijedloge kako bi ih pregledali i razmotrili te uključili nove dimenzije istraživanja. Komunikacija će biti olakšana korištenjem SharePoint mrežne stranice koju je uspostavio Međunarodni koordinacijski centar.

- **3. faza: Recenzija materijala, poboljšanja i selekcija**
Međunarodni projektni djelatnici koordinirat će pregled i reviziju svih ispitnih materijala u svakoj fazi razvoja. Svrha je svakoga pregleda:
 1. provjera pokrivenosti konceptualnoga okvira istraživanja mjernim instrumentima
 2. izrada novoga materijala kako bi se uklonili nedostaci u pokrivenosti konceptualnoga okvira istraživanja
 3. identifikacija nepotrebnih viškova (tj. instrumenata koji ispituju isti aspekt konceptualnoga okvira istraživanja) te uklanjanje svih pronađenih viškova
 4. pregled materijala s obzirom na kriterije kvalitete dogovorene s nacionalnim koordinatorima istraživanja i ostalim stručnjacima.
- **4. faza: Pilot istraživanje**
Pilot istraživanje provest će se u podskupini zemalja sudionica (još treba utvrditi točan oblik istraživanja, npr. kognitivni laboratoriji ili fokus grupe). Svrha je pilot istraživanja dobiti preliminarne kvalitativne i kvantitativne podatke o kvaliteti novih pitanja (uglavnom ispita i upitnika za učenike). Ti će se podatci upotrebljavati za daljnje procjene i poboljšanja instrumenata.
- **5. faza: Probno istraživanje**
Probno istraživanje provest će se u svim zemljama sudionicama. Svrha je probnoga istraživanja prikupiti dovoljno kvantitativnih podataka za točne prosudbe o psihometrijskim svojstvima instrumenata i za daljnje evaluacije i poboljšanja administrativnoga i istraživačkoga procesa. Psihometrijskim analizama utvrdit će se dimenzionalnost pitanja, svojstva skala, međukulturne razlike i njihova univarijatna, bivarijatna i multivarijatna svojstva s ciljem validacije.
- **6. faza: Glavno istraživanje**
Ova će faza započeti pregledom instrumenata probnoga ispitivanja i za donošenje odluka upotrebljavat će se podatci prikupljeni tim instrumentima. O rezultatima revizije nakon probnoga ispitivanja raspravljat će se s nacionalnim koordinatorima istraživanja i ostalim stručnjacima.

3.2. Razvoj ispita znanja

28. Sve zemlje sudionice provest će ICCS 2016 ispit kojim se mjere znanja iz područja građanstva. Osim toga, regionalni ispitni zadatci mogu se razviti kao dio regionalnih modula, gdje se to smatra primjerenim (vidi poglavlje 2.3. Regionalni/tematski moduli).

29. Međunarodni ispit znanja sastojat će se od novih zadataka i povezujućih zadataka iz ICCS-a 2009. Predviđeno je da će se, slično kao i u ICCS-u 2009, ispit znanja sastojati od oko 80 zadataka (uglavnom zadataka višestrukoga izbora i manjega broja otvorenih zadataka). Ispit će biti priređen u formi ispitne knjižice s rotirajućim dizajnom te će imati otprilike sedam skupina zadataka i sedam inačica ispitnih knjižica (isti dizajn kao i ICCS 2009). Učenici će imati 45 minuta za rješavanje ispita. Predloženi ispitni dizajn traži izradu oko 50 novih kognitivnih zadataka za ispit u ICCS-u 2016. Kako bi se to postiglo, planirano je napraviti između 80 i 100 novih zadataka od kojih će većina biti uključena u međunarodno probno ispitivanje. Zadatci s najboljim psihometrijskim svojstvima i najboljom pokrivenosti područja revidiranoga okvira ICCS-a 2016 bit će izabrani za glavno ispitivanje.

30. Na prvome sastanku nacionalnih koordinatora istraživanja održat će se radionica na kojoj će se oni educirati na koji način trebaju pravilno izrađivati ispitne zadatke. Sudionici radionice će zajednički razumjeti sadržaj ispita znanja i uspostaviti će konceptualne i praktične smjernice za razvoj zadataka uključujući i određivanje baza pitanja, načela razvoja zadataka višestrukoga izbora, načela razvoja otvorenih zadataka i razvoj priručnika za bodovanje otvorenih zadataka. Nacionalni koordinatori istraživanja će osim toga imati priliku izraditi i raspravljati o ispitnim zadacima tijekom grupnih rasprava. To će možda potaknuti i razvoj zadataka na nacionalnoj razini te suradnički angažman u procesu razvoja ispita znanja.

31. U okviru razvoja ispitnih zadataka potrebno je razriješiti problem objave svih povezujućih zadataka iz CIVED-a (1999) koji su bili uključeni i u ICCS 2009 nakon završetka projekta i činjenicu da je skoro svim tim zadacima ispitivana prva sadržajna dimenzija (*civilno društvo i sustav*) i prva kognitivna dimenzija (*razumijevanje*). Zbog toga će se veliki dio novih zadataka odnositi upravo na te dimenzije. Kao posljedica toga možda će postojati implikacije za skupine trend zadataka (koji su bili novi u ICCS-u 2009), a u kojima se više zadataka odnosilo na drugu, treću i četvrtu sadržajnu dimenziju i na kognitivnu dimenziju *analiziranje* i *razumijevanje*. Nije još sigurno koja će biti posljedica ove neravnoteže na povezivanje zadataka kojima se mjeri trend znanja. Moguće je bilo koje manje učinke neutralizirati primjenom odgovarajućih statističkih izračuna (npr. odabirom zadataka za analizu), no također se razmatra i ideja ponovne raspodjele trend zadataka u nove ICCS skupine pitanja s ujednačenim sadržajem. Ovo posljednje će, iako predstavlja određeni rizik, razriješiti neravnotežu u sadržaju skupina zadataka kojima se mjeri trend znanja u budućim ICCS ciklusima.

3.3. Razvoj upitnika

32. Razvoj upitnika odnosi se na upitnik za učenike, upitnik za učitelje, upitnik za ravnatelje (o školi) i upitnik o nacionalnome kontekstu. Kao što je prije navedeno, planirani su fakultativni regionalni materijali ili dodatna pitanja za učitelje predmeta bliskih građanskomu odgoju i obrazovanju. Razvoj svih mjernih instrumenata bit će strogo vođen prema okviru ICCS-a 2016 koji identificira ishode i kontekstualne varijable koje se žele izmjeriti.

33. Tijekom cjelokupnoga procesa razvoja upitnika primjenjivat će se sljedeća načela:

- uključivanje pitanja u mjerne instrumente vođeno teorijom, okvirom istraživanja i istraživačkim pitanjima
- zadržavanje odabranih konstrukata i varijabla za analizu promjena između 2009. i 2016. godine
- opsežne konzultacije sa stručnjacima iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja te stručnjacima iz područja ispitivanja i izrade upitnika
- povećana uključenost zemalja u razvoj te odabir pitanja i konstrukata u upitnicima
- međukulturna valjanost mjera prikupljenih upitnicima
- izvještavanje o ključnim istraživačkim pitanjima ICCS-a 2016.

34. Razvoj upitnika za učenike i upitnika o nacionalnome kontekstu koordinirat će ACER kao Međunarodni istraživački centar u suradnji s DPC-om, a razvoj upitnika za učitelje i upitnika za ravnatelje (o školi) LPS.

35. **Upitnik za učenike** sadržavat će sociodemografska pitanja o osnovnim karakteristikama učenika i to uglavnom zatvorenoga tipa (npr. spol, dob), pitanja o kućanstvu (npr. obrazovanje

roditelja, broj knjiga u kući) i pitanja o aktivnostima učenika unutar i izvan škole (npr. sudjelovanje u vijeću učenika, čitanje novina). Obrazovni status roditelja ispitivat će se s pomoću kategorija koje odgovaraju ISCED klasifikacijskomu standardu kako bi se osigurala međunarodna usporedivost. U ICCS-u 2016, kao i u ICCS-u 2009, upitnik za učenike sadržavat će pitanja otvorenoga tipa o zanimanju roditelja koja će se kodirati u skladu s međunarodnim standardima kodiranja zanimanja (ISCO-08). Općenito je predviđeno da se većina pozadinskih pitanja preuzme iz ICCS-a 2009 bez promjena.

36. Pri razvijanju upitnika za učenike treba uzeti u obzir sljedeće čimbenike:

- zahtjev za izradom usmjerenoga mjernog instrumenta, anketnoga upitnika, u utvrđenim vremenskim okvirima (do 40 minuta)
- održavanje jakih poveznica s pitanjima korištenima za procjenu stavova učenika u ICCS-u 2009 zbog mogućnosti usporedbe
- usku vezu s općim istraživačkim pitanjima ICCS-a 2016
- moguće uključivanje tema i pitanja koja su nastala kao dio regionalnih modula u ICCS-u 2009, ali koja imaju potencijal da se upotrijebe i šire
- potrebu veće posvećenosti kontekstu kućanstva, škole i zajednice u kojima se građanski odgoj i obrazovanje odvija
- povezanost s drugim komponentama ispita za učenike
- odnos s općim okvirom istraživanja.

37. ICCS je 2009. godine, baš kao i rezultati drugih ispitivanja (npr. PISA ili TIMSS), pokazao da učenici u zemljama s lošijim rezultatima obično imaju puno pozitivnije stavove prema mnogim aspektima građanskoga odgoja i obrazovanja od učenika u zemljama s boljim rezultatima. To je izazvalo određene nedoumice vezane uz međunarodnu valjanost takve vrste ispitivanja i počelo se razmatrati mogu li se uključiti alternativni tipovi pitanja umjesto isključivo pitanja s Likertovom skalom koja su pretežno korištena u ICCS-u 2009 i CIVED-u. Takvi alternativni oblici, primjerice, analize uzoraka odgovora ili semantički diferencijali, trebali bi prvo biti provjereni u manjim pilot istraživanjima, a onda ponovno kao dio međunarodnoga probnog istraživanja. Razvoj alternativnih oblika pitanja značajno će povećati teret aktivnosti razvoja i analize upitnika u ICCS-u 2016.

38. U ICCS-u 2009 **upitnik za učitelje** osmišljen je kako bi se prikupili podatci o kontekstu škole i razreda, o povezanosti između škole i lokalne zajednice, o očekivanim ciljevima građanskoga odgoja i obrazovanja i o pristupima nastavi u području učenja građanskoga odgoja i obrazovanja. Neki od konstrukata (o školskoj klimi i prioritetu dodijeljenomu građanskomu odgoju i obrazovanju te njihovim različitim ciljevima) također se ispituju upitnikom za ravnatelje (o školi) s ciljem prikupljanja podataka o istim temama iz perspektive učitelja i ravnatelja.

39. Predloženo je da se ponovno pregledaju konstrukti ICCS-a 2009 i da se iskoriste podatci prikupljeni tim istraživanjem s obzirom na njihovu važnost i međunarodnu valjanost. Neke od tih instrumenata treba zadržati i upotrijebiti za usporedbu rezultata dobivenih u različitim vremenskim točkama mjerenja. No, treba razviti i dodatna pitanja koja se odnose na nove konstrukte utvrđene poboljšanim kontekstualnim okvirom ICCS-a 2016 (npr. upravljanje školom ili samoprocjene o ulozi nastave građanskoga odgoja i obrazovanja). Izmjene se općenito trebaju usmjeriti na pitanja važna svim učiteljima i na poboljšanje međunarodnih pitanja za učitelje predmeta bliskih građanskomu odgoju i obrazovanju.

40. **Upitnik za ravnatelje (o školi)** u ICCS-u 2009 osmišljen je za prikupljanje informacija o školskome kontekstu, kontekstu lokalne zajednice u kojoj se škola nalazi te mogućnostima koje škola nudi učenicima s obzirom na sudjelovanje u građanskim aktivnostima vezanima uz širu zajednicu. Neka od pitanja iz upitnika za ravnatelje (o školi) također su i u upitniku za učitelje kako bi se podatci o istim temama prikupili i iz perspektive učitelja i ravnatelja.

41. Kao i u upitniku za učitelje, prvi korak u daljnjemu razvoju upitnika za ravnatelje (o školi) bit će pregledati konstrukte i varijable korištene 2009. godine u kontekstu tada prikupljenih podataka na čemu će se temeljiti donošenje odluke o zadržavanju pojedinih pitanja. Novi materijal usklađuje se s izmjenama u kontekstualnome okviru ICCS-a 2016 i to u suradnji s nacionalnim koordinatorima istraživanja i ostalim stručnjacima.

42. **Upitnik o nacionalnome kontekstu** popunjavat će nacionalni koordinatori istraživanja u razdoblju nakon završetka prikupljanja podataka glavnim istraživanjem. Upitnikom će se prikupljati informacije o programu građanskoga odgoja i obrazovanja te njegovu kontekstu, npr. aspektima političkoga, kulturnoga i obrazovnoga konteksta u svakoj zemlji sudionici. Taj će proces koordinirati ACER, a provesti DPC.

43. Kao i u ICCS-u 2009, predviđeno je da upitnik o nacionalnome kontekstu sadržava uglavnom pitanja zatvorenoga tipa sa što manjim brojem pitanja otvorenoga tipa te da se podatci unesu u međunarodnu bazu. Sve informacije prikupit će se korištenjem zajedničke istraživačke strukture kako bi se omogućila međunarodna usporedba. Nadalje, informacije i iskustva prikupljena tijekom rada na ICCS 2009 Enciklopediji utjecat će na vrstu, broj i druge odrednice postavljenih pitanja.

44. Upitnikom će se prikupljati podatci o aspektima obrazovnoga sustava svake zemlje, obrazovnim politikama i građanskome odgoju i obrazovanju, pristupima građanskomu odgoju i obrazovanju, aspektima nastavnoga plana i programa za građanski odgoj i obrazovanje, obrazovanju i usavršavanju učitelja, ispitivanjima i osiguranju kvalitete i aktualnim reformama i raspravama. Ti će podatci pomoći boljemu razumijevanju različitih konteksta građanskoga odgoja i obrazovanja te će pružiti eksplanatorne varijable za međunarodnu analizu usvojenosti ishoda učenja. U ICCS-u 2009 upitnikom o nacionalnome kontekstu su podatci prikupljeni u dvjema fazama, jednom na početku i drugi put na kraju istraživanja, a za ICCS 2016 predloženo je prikupljanje svih podataka odjednom i to u vrijeme provedbe glavnoga istraživanja.

4. Dokumenti i izvješća

45. Slijedom ICCS-a 2016 napraviti će se izvješća i izraditi će se baza podataka za sekundarne analize. Planira se objaviti:

- *Okvir istraživanja (Assessment Framework)* 2015. godine kojim se opisuju idejni temelji istraživanja
- *Međunarodno izvješće (International Report)* 2017. godine u kojemu se iznose rezultati dobiveni primjenom temeljnih međunarodnih instrumenta i koje je usporedivo s proširenim ICCS 2009 *Međunarodnim izvješćem – Građanska znanja, stavovi i angažman učenika viših razreda osnovne škole u 38 zemalja*
- *Tehničko izvješće (Technical Report)* 2018. godine koje sadržava detaljan opis razvoja mjernih instrumenata, uzorkovanja, postupaka prikupljanja podataka, ponderiranja, upravljanja podacima, skaliranja, analiza i izvješćivanja.

46. Razmotrit će se i objava *Enciklopedije (Encyclopedia)* 2018. godine u kojoj se zasebno nalaze poglavlja s opisima konteksta i implementacije građanskoga odgoja i obrazovanja u pojedinim zemljama. Ta će publikacija biti slična ICCS 2009 *Enciklopediji – Pristupi građanskomu odgoju i obrazovanju u svijetu* koja je objavljena 2013. godine.

47. Nacionalne centre će trebati poticati da naprave svoja nacionalna izvješća dostupna na ICCS 2016 mrežnoj stranici.

48. Regionalna/tematska izvješća (uvjetovana sudjelovanjem zemalja i dizajnom modula) o prikupljenim podacima i rezultatima dobivenim primjenom regionalnih instrumenata bit će objavljena ili istodobno ili ubrzo nakon objavljivanja međunarodnoga izvješća. Sljedeća regionalna izvješća objavljena su kao dio ICCS-a 2009:

- *ICCS 2009 Europsko izvješće – Građanska znanja, stavovi i angažman učenika viših razreda osnovnih škola u 24 europske zemlje*
- *ICCS 2009 Latinoameričko izvješće – Građanska znanja, stavovi i angažman učenika viših razreda osnovnih škola u šest zemalja Latinske Amerike*
- *ICCS 2009 Azijsko izvješće – Građanska znanja, stavovi i angažman učenika viših razreda osnovnih škola u pet azijskih zemalja.*

49. Kako bi se omogućile i poticale sekundarne analize podataka ICCS-a 2016, javnosti će biti dostupna međunarodna baza podataka (s podacima prikupljenima od učenika, učitelja i ravnatelja), ali i regionalne baze podataka putem IEA mrežne stranice. Uz to će u *Korisničkom priručniku (User Guide)* biti navedeni tehnički podatci i polazne smjernice za analizu.

5. Koordinacija projekta

50. Međunarodno ispitivanje građanskoga odgoja i obrazovanja u 2016. godini bit će još jedan zajednički pothvat skupina istraživača i pojedinih znanstvenika diljem svijeta. Djelatnici istraživačkih centara zemalja sudionica, konzorcij, stručni savjetnici i financijske agencije radit će zajedno pod okriljem IEA-e kako bi razvili i proveli ovo istraživanje.

51. Istraživanje će zajednički voditi četiri partnerske institucije koje će usko surađivati s nacionalnim koordinatorima istraživanja:

Australian Council for Educational Research (ACER), Melbourne, Australia
International Study Center

✓ Ključna zaduženja:

- konceptualni razvoj
- razvoj instrumenata za učenike
- razvoj upitnika nacionalnoga konteksta
- analiza i izvještavanje
- koordinacija latinoameričkoga modula.

✓ Djelatnici:

Wolfram Schulz (Research Director, schulz@acer.edu.au)

Julian Fraillon (Coordinator of Test Development, fraillon@acer.edu.au)

John Ainley (Project Researcher, ainley@acer.edu.au)

Tim Friedman (Project Researcher, friedman@acer.edu.au).

✓ E-pošta: iccs@acer.edu.au

Laboratorio di Pedagogia sperimentale (LPS), Roma Tre University, Rome, Italy
Associated International Study Center

✓ Ključna zaduženja:

- razvoj instrumenata za učitelje i ravnatelje
- koordinacija europskoga modula.

✓ Djelatnici:

Bruno Losito (Associate Research Director, losito@uniroma3.it)

Gabriella Agrusti (Project Researcher, g.agrusti@uniroma3.it).

IEA Data Processing and Research Center (DPC), Hamburg, Germany
International Project Coordination Center

✓ Ključna zaduženja:

- sveukupna koordinacija istraživanja
- sastanci
- uzorkovanje i ponderiranje
- terenske aktivnosti
- upravljanje i obrada podataka
- skaliranje.

✓ Djelatnici:

Ralph Carstens (Project Director, ralph.carstens@iea-dpc.de)

Marta Kostek-Drohsin (Project Coordinator, iccs@iea-dpc.de)

Olaf Zuehlke (International Sampling Manager, sampling@iea-dpc.de)

NN (International Data Manager, iccs@iea-dpc.de).

✓ E-pošta: iccs@iea-dpc.de

IEA Secretariat, Amsterdam, the Netherlands

✓ Ključna zaduženja:

- uključenje sudionika
- upravljanje financijama
- provjera prijevoda
- praćenje kvalitete.

✓ Djelatnici:

Paulina Korsnakova (Senior Professional Officer/Researcher, p.korsnakova@iea.nl)

Jur Hartenberg (Financial Manager, j.hartenberg@iea.nl).

52. Ovakvom organizacijskom strukturom kombinirani su visoka stručnost u području građanskoga odgoja i obrazovanja, dubinsko iskustvo u međunarodnim komparativnim istraživanjima i opsežni istraživački kapaciteti partnerskih institucija.

53. Komunikacija između partnera i nacionalnih istraživačkih centara je od presudne važnosti. Na sigurnoj web platformi (Microsoft SharePoint 2013) na adresi: <https://iea-collaborate.org/projects/iccs> dostupnoj djelatnicima nacionalnih centara i međunarodnom konzorciju partnera i stručnjaka nalazit će se svi relevantni istraživački dokumenti kao što su dokumenti sa sastanaka, priručnici, mjerni instrumenti, kontakt adrese itd. Na javnoj mrežnoj stranici <http://iccs.iea.nl> nalazit će se informacije o napretku istraživanja za javnost.

54. **Zajednički upravni odbor** (*Joint Management Committee – JMC*), uključujući i ključne djelatnike ACER-a, LPS-a, DPC-a i IEA-e, sastaje se redovito kako bi razgovarali o smjerovima, napretku, zadacima i svim pitanjima koja zahtijevaju zajedničku pozornost i dogovor. Prije prvoga sastanka nacionalnih koordinatora istraživanja održano je šest sastanaka JMC-a kako bi se koordinirali zadatci. Članovi Zajedničkoga upravnog odbora također će na proljetnome sastanku 25. travnja 2013. godine u Bostonu u SAD-u izvijestiti IEA tehničku radnu skupinu (*Technical Executive Group*) o napretku istraživanja i mogućim tehničkim izazovima.

55. **Projektni savjetodavni odbor** (*Project Advisory Committee – PAC*) imenovat će IEA u dogovoru s JMC-om i nacionalnim koordinatorima istraživanja. PAC bi trebao predstavljati raznolikost perspektiva svih zemalja sudionica i savjetovati JMC o poboljšanjima i daljnjemu razvoju okvira istraživanja, razvoju mjernih instrumenata te analizama i izvještavanju tijekom cijeloga projekta. PAC će se sastojati od predsjedatelja i skupine stručnjaka s bogatim iskustvom u građanskome odgoju i obrazovanju, istraživanjima u obrazovanju općenito i metodologiji istraživanja na velikim uzorcima. Voditelji i koordinatori sudjelovat će na sastancima PAC-a i prezentirat će stručnjacima informacije o tijeku istraživanja.

56. Prema potrebi će se konzultirati dodatni stručnjaci s iskustvom u građanskome odgoju i obrazovanju ili u drugim relevantnim područjima (kao što su političke znanosti, psihologija, sociologija, socijalni studiji, istraživanja, statističke analize i regionalna znanja).

6. Predloženi vremenski okvir

57. Predlaže se provesti prikupljanje podataka drugoga ciklusa ICCS-a u zemljama južne hemisfere 2015. godine i u zemljama sjeverne hemisfere 2016. godine. Sljedeći vremenski okvir jest prijedlog na temelju kojega se daje opći pregled predviđenih aktivnosti u ICCS-u 2016. O detaljnijim informacijama, odnosno informacijama usklađenim s nacionalnom izradom mjernih instrumenata raspravit će se na sastanku nacionalnih koordinatora istraživanja i zatim će se te informacije dostaviti na uvid nacionalnim centrima.

KONTROLNA TOČKA	RAZDOBLJE ILI DATUM
Okupljanje zemalja i pripremne aktivnosti	od siječnja do lipnja 2013.
Razvoj okvira istraživanja	od siječnja do rujna 2013.
Konzultacije PAC-a (rasprava o okviru istraživanja)	travanj 2013.
1. sastanak nacionalnih koordinatora (recenzija okvira istraživanja)	lipanj 2013.
Početni razvoj mjernih instrumenata	od rujna 2013. do prosinca 2014.
Pilot istraživanje u odabranim zemljama	veljača i ožujak 2014.
Razvoj instrumenata za probno ispitivanje	od ožujka do svibnja 2014.
Sastanak PAC-a (recenzija materijala probnoga ispitivanja)	svibanj i lipanj 2014.
2. sastanak nacionalnih koordinatora (recenzija materijala probnoga ispitivanja)	lipanj 2014.
Priprema mjernih instrumenata probnoga ispitivanja	srpanj i kolovoz 2014.
Edukacije za provedbu operativnih zadataka probnoga ispitivanja	srpanj i kolovoz 2014.
Prikupljanje podataka u probnome ispitivanju (sve zemlje)	od listopada do prosinca 2014.
Analize podataka probnoga ispitivanja	od siječnja do ožujka 2015.
Sastanak PAC-a (odabir pitanja glavnoga ispitivanja)	travanj 2015.
3. sastanak nacionalnih koordinatora (odabir pitanja glavnoga ispitivanja)	travanj 2015.
Priprema instrumenata glavnoga ispitivanja	svibanj i lipanj 2015.
Edukacije za provedbu operativnih zadataka glavnoga ispitivanja	srpanj 2015.
Prikupljanje podataka u glavnome ispitivanju (južna hemisfera)	od listopada do prosinca 2015.
Prikupljanje podataka u glavnome ispitivanju (sjeverna hemisfera)	od veljače do travnja 2016.
Provedba upitnika o nacionalnome kontekstu	od lipnja do listopada 2016.
Obrada i analiza podataka glavnoga ispitivanja	od lipnja do studenog 2016.
Sastanak PAC-a (pregled glavnoga ispitivanja)	studen 2016.
4. sastanak nacionalnih koordinatora (pregled glavnoga ispitivanja)	studen 2016.
Razvoj izvješća i priprema baze podataka	od prosinca 2016. do listopada 2017.
Sastanak PAC-a (pregled izvješća)	srpanj 2017.
5. sastanak nacionalnih koordinatora (pregled izvješća)	srpanj 2017.
Objava izvješća	studen 2017.
Edukacija za korištenje međunarodne baze podataka	travanj 2018.